

OPBOUW

weekblad tot opbouw van het gereformeerde leven

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

red. en sekr. riouwstraat 59, wormerveer

adm.: kon. wilhelminalaan 38, leersum

Lea

Ach Lea, na die éne nacht
— een kort geluk, een fluistering —
in angst heb je het licht gewacht
toen Jacob zàg —
het duister hing al om je heen, want
zo zou nu je leven zijn: de tweede keus.
En Jacob ging!

Hij nam je zuster, na die week
met jou, en o!
haar had hij lief,
jou keek hij nawelijks nog aan ...

— Want hij had toch op háár gewacht
en hij had toch om háár gediend
dus sliep hij nachten in
háár tent —

Maar toen gedacht de Here jou,
Hij zag dat je niet werd bemind —
wat wist jij toen nog van Gods trouw
Hij die verdrukten recht verschaft.
Hij gaf je toen je eerste kind
en nog een kind, tot vier keer toe ...
en steeds wanneer je door de pijn
van barensweeën was gegaan
gaf je het kind hoopvol een naam ...
Maar Jacob ging!

Toen kwam een vreselijke tijd
je was onvruchtbaar, net als zij,
en dat verbond je aan elkaar ...
Zij gaf haar dienstmaagd
en ook jij
wilde voor haar niet onderdoen,
het leek of God Zich leiden liet
door vrouwen vol jaloers verdriet —
Want Jacob ging!

En weer gedacht de Here jou,
Hij zag je kleinheid,
al je leed. En toch, je had
toen Juda al
— nu zal ik Heer U loven —
was je dat nu weer vergeten?

Je zuster stierf, en Jacob was
van jou alleen
maar niet gehéél ...

Hij had zijn ziel naar God gekeerd
en hij was oud en slecht ter been:
de Engel had hem daar geraakt
zo, dat zijn geloof niet meer bezweek
en hij op Abraham geleek ...

Maar hoe hij je ook had gewond,
de Here liet je niet alleen.
Jij stond niet buiten het verbond
dat God met hem gesloten had —

Want Lea, Hij die aan je dacht
Hij gaf Zijn Zoon in jouw geslacht.

Ytje Eenkhoorn

Jozef

„Een engel des Heren verscheen hem in de
droom.”

Matth. 1 : 20m

Waar twee kijven, hebben heel vaak
beiden gelijk.
Om te kijven was Maria te vroom en Jozef
te rechtschapen.
Maar beiden hadden wel gelijk.

Maria had gelijk, dat ze zweeg.
Het wonder dat aan haar was gebeurd,
begreep ze zelf niet eens.
Hoe zou haar Jozef het dan kunnen geloven?
Zij kon er niets aan doen.
Zij kon 'alleen maar' bidden.
God zou het Jozef duidelijk moeten maken.

En Jozef had gelijk, dat hij in stilte van
Maria wilde scheiden.
Hij wilde bij haar weg.
Dan kon die ander, die haar genomen had,
nu ook met haar trouwen.
Natuurlijk was Jozef jaloers.
De naijver verbrijzelde hem en vergruizelde
zijn leven.
Maar als hij verdeen, was de eer van
Maria gered.

Toch was dit niet de oplossing die
de Here God voor ogen stond.
De Here is een naijverig God.
Hij weet wat jaloersheid is.
Wie zou Jozef beter begrijpen dan Hij!
Bovendien: God zelf is die Ander, die
Maria genomen heeft.
Zijn Heilige Geest legde beslag op haar.
Hij heeft dit wonder aan haar gedaan.
God weet zich 'schuldig' aan de moeite,
waarin deze beide jonge mensen zijn gekomen.

En God is geen man, dat Hij liegen zou.
Hij draait er niet om heen.
Integendeel, Hij gaat er op af, Hij gaat
naar Jozef toe.
Hij spreekt met hem als Man tegenover man.
'Hier ben Ik dan! Die Ander — dat ben Ik!'

De Here Jezus heeft eens gezegd: als je bij
het altaar bent en je herinnert je, dat
je broeder iets tegen je heeft, ga dan heen,
verzoen je eerst met je broeder, en ga daarna
verder met je offer.
Dat is het wat God hier doet.

Hij herinnert zich, dat Jozef iets tegen
Hem heeft.
Iets?
Alles!

Jozef is verbrijzeld, zijn leven is vergruizeld.
En nu gaat God eerst heen en verzoent
zich met Jozef.

Wat Jezus van ons vraagt, heeft Hij
ons voorgedaan.
En wat Jezus heeft gedaan, heeft Hij
afgekeken van God.
Wij moeten navolgers worden van God.

De Here maakt het goed met Jozef.
Wel richt Hij zich tot Jozef heel anders
dan tot Maria.
Naar Maria stuurde Hij een engel in de
werkelijkheid, van buiten af.
Naar Jozef stuurt Hij een engel in de droom,
van binnen uit.
Jozef denkt en denkt, en Jozef komt
denkende klaar.
Het is een gedachte, een droom die
God hem geeft.
Maar het is een gedachte, een droom, die
helemaal uit hemzelf opkomt.
De Here laat Jozef met zijn moeite klaar-
komen binnen de muren van zijn eigen
persoonlijkheid.

En dat is heel erg fijngevoelig en heel erg
barmhartig van de Here.
Jozef kan later nooit zeggen: „Het is me
aangepraat door een ander.”
Jozef moet altijd zeggen: „Ik ben zelf
op het idee gekomen.”
Hij heeft het verlossende idee gekregen —
van God.
En nu is hij er heel zeker van.
Nu is hij er tot op de bodem toe mee klaar.
Met het wonder, dat God heeft gedaan
aan Maria en aan hem.

Jozef,
Je krijgt je vrouw terug,
haar Maker en haar Man
bezoekt je Zelf,
Hij zoekt je op en zegt:
Jij gaat vrijuit, Ik nam
haar in mijn dienst.
Je krijgt bevel:
neem, trouw
je eigen vrouw,
de moeder van Immanuel!
Ik geef je meer
dan jij je nam:
Jij nam die lieve vrouw,
Ik geef je meer —
de moeder van je Heer!
Geloofd zij God
met diepst ontzag,
wij loven U, o God,
wij prijzen Uwe naam!

J. H. VEEFKIND — KROMMENIE

H. de Jong — Amsterdam

PLAATSBEPALING (1)

Ds C. Vonk heeft in zijn mooie boeken over de Nederlandse Geeloofsbelijdenis ons heel duidelijk laten zien, dat Guido de Brès, de opsteller van de N.G.B., zich ervan bewust was, dat hij de strijd van zijn dagen op twee fronten had te voeren. Het eerste front was natuurlijk dat met Rome. De strijd van toen op dat front heeft ds Vonk uit de doeken gedaan aan de hand van De Brès' geschrift „De stok des geloofs”. Maar er was nog een gevecht te leveren en wel tegen de doperse richting. Ook daar wijdde Guido de Brès een apart geschrift aan, getiteld „De wortel, den oorspronck ende het fundament der Wederdooperen ofte Herdooperen van onsen tijde”. Beide geschriften, zo heeft ds Vonk aangetoond, zijn zeer verhelderend voor het verstaan van de nederlandse geloofsbelijdenis. Het blijkt dat dit belijdenis-geschrift van de gereformeerde kerken in hoge mate is behulpzaam geweest bij de plaatsbepaling van de gemeente die uit de Reformatie was voortgekomen en die zich naar deze twee kanten moest verweren.

★ ★ ★

Zouden wij in de strijd van onze dagen niet evenzo met twee fronten te maken hebben? Misschien denken wij wel eens dat het modernisme van vandaag, de zogenaamde nieuwere theologie, één pot nat is. Maar beseffen wij eigenlijk wel, dat er in de theologische discussie (die bepaald niet tot de academie beperkt blijft!) in hoofdzaak twee stromingen zijn, die elkaar nogal hard bevechten? Het komt niet allemaal op hetzelfde neer. Daarbij werd ik in de afgelopen tijd nog eens duidelijk bepaald, toen ik twee populaire boekjes achter elkaar las. Het eerste is van dr C. J. Labuschagne, lector voor de uitleg van het Oude Testament aan de Rijksuniversiteit van Groningen, en heet „Wat zegt de Bijbel in Gods naam?” (wat ik een erg lelijke titel vind), met de meer zakelijke ondertitel: „Nieuwe bijbeluitleg en modern Godsgeloof”. Het andere boekje heet „Het begin in ons midden”, met als ondertitel: „aspecten van bijbels scheppingsgeloof” en is geschreven door dr E. J. Beker en

dr K. A. Deurloo. De eerste is dogmaticus en de laatste exegeet aan de universiteit van Amsterdam. Beide boekjes zijn van dit jaar. Het amsterdamse boek is van een hoger niveau dan het groningense, maar het groningense zal door meer mensen gelezen worden.

★ ★ ★

Het gaat me niet om een volledige bespreking van de twee publicaties; ik gebruik ze meer om te typen.

Wanneer ik me de twee fronten van Guido de Brès (en van ds Vonk) voor de geest haal, dan zeg ik dat het boek van Labuschagne uit rooms-humanistische koker komt, terwijl de amsterdamse publicatie meer dopers is, zodat er sinds de tijden der reformatie nog weinig veranderd is. Het eerste oordeel lijkt een slag in de lucht; wat heeft Labuschagne, deze zuidafrikaanse Hugenoot, met Rome te maken? Inderdaad niets als je denkt aan Maria-verering en transsubstantiatieleer. Maar ik denk nu meer aan Rome met zijn leer omtrent de bijbelse openbaring. Voor Rome is de Heilige Schrift niet volstrekt uniek. Er bestaat een alom verbreide natuurlijke Godskennis onder de mensen waar de Bijbel veelszins bij aanknoopt. Deze aansluiting is weliswaar niet zonder spanning. Er valt voor de Bijbel heel wat te verbeteren en aan te vullen. Maar toch, wie de natuurlijke godskennis goed gebruikt, ontmoet in de Bijbel een vriend, die hem bemoedigt en verder helpt. Wie z'n verstand goed gebruikt, vindt de Bijbel in ieder geval niet tegenover zich. Rome is altijd nogal optimistisch geweest over de natuurlijke vermogens van de in zonde gevallen mens. Deze mens is meer zwak dan slecht. Dat 't bedenken des vleses vijandschap tegen God is, zoals Paulus zegt (Rom. 8:7), dat lijkt tot de roomse theologie niet helemaal door te dringen. Roomse theologie doet altijd wat humanistisch aan. Lees bijvoorbeeld eens hun nieuwe catechismus. Het frappeert dan, hoe mild

er in een prachtig nederlands over de zondige mens gesproken wordt. Onze zondigheid krijgt haast iets vertederends. Dat wij als gevallen mensen voor God wel zeer afzichtelijk moeten zijn, komt zo niet naar voren. De mens valt mee. Met behulp van het licht der natuur kan hij een heel eind komen. Paulus zegt wel, dat wij dat licht, dat hij waarheid noemt, in ongerechtigheid ten onder houden (Rom. 1:18), maar rooms-humanistisch denken oordeelt daar positiever over.

★ ★ ★

Hier komt Romeinen 1 ter sprake, een bijbelhoofdstuk dat in de bespreking van beide boekjes een rol moet spelen, maar dan op te gestelde wijze. Hoe het t.a.v. de amsterdammers functioneert, daar kom ik nog wel over te spreken. Labuschagne leidt er op p. 74 uit af, dat de heidenen, de mensen vóór en buiten de Bijbel dus, niet zonder kennis van God zijn. Daar kan ieder het nog wel mee eens zijn. Maar onmiddellijk daarop legt hij dat 'kennen' zeer positief uit en verlaat daarmee het spoor van Rom. 1. Hij doet dat met behulp van het feit, dat de Bijbel voor de geslachtsdaad ook wel het woord 'kennen' gebruikt ('bekennen'). Zo omschrijft hij dan 'kennen' als: 'intiem omgaan met', 'door omgang vertrouwd zijn met', 'door 'n persoonlijke relatie verbonden zijn met'. Met deze heerlijke omschrijvingen vult hij dan de 'algemene godskennis', die zodoende nogal positief uitvalt.

Dit lijkt mij gewaagd. Moeten wij niet oppassen met aan zo'n toevallig gegeven uit de hebreeuwse taal een zo grote betekenis te verbinden? Het doet me wat denken aan de vele onzin die afgeleid is uit het feit dat in de hebreeuwse taal 'woord' en 'daad' door één woord weergegeven kunnen worden. Op die wankelende basis wordt zelfs een theologie gebouwd. In Gen. 19:5 en Richt. 19:22 en 25 wordt het woord 'bekennen' in een uiterst negatieve zin gebruikt. Wanneer je deze teksten leest, besterft de betekenis 'door een persoonlijke relatie verbonden zijn met' je op de lippen. Het gaat daar namelijk over regelrechte verkrachtingen. Ik weet wel dat 'kennen' een heerlijke, volle, rijke, positieve betekenis kan hebben, bijvoorbeeld in de uitdrukking 'kennis des Heren', maar dan ligt dat niet aan dat 'kennen', maar aan de Here. Omgekeerd kan 'godskennis' een uiterst pover begrip zijn, wat dan evenmin aan dat 'kennen' ligt, maar aan de mensen die weliswaar het een en ander van God weten, welke waarheid ze evenwel in ongerechtigheid ten onder houden. Het is af en toe nodig, heel eenvoudig maar ook heel duidelijk te zeggen, dat 'kennen' in de Bijbel 'kennen' betekent en niet (bijvoorbeeld) 'liefhebben', want daar heeft het bijbelse hebreuws een

ander woord voor. Dan behoudt het woord 'kennen' nog wel z'n nuances, maar die worden dan bepaald door (en blijven ook beperkt tot!) het zinsverband.

★ ★ ★

Ik heb een voorbeeld gekozen dat me illustratief lijkt voor de optimistische wijze waarop Labuschagne over de mens denkt. Over diens natuurlijke godskennis, maar dan verder ook over diens theologische en wetenschappelijke vermogens. Op openbaring is de mens volgens hem toch eigenlijk niet aangewezen. In dat opzicht gaat hij nog wel verder dan Rome en is hij inderdaad meer humanistisch dan rooms.

Dat kan ook wel hieraan liggen, dat Labuschagne de Bijbel bijna alleen maar als informatie-bron ter sprake brengt. Hij vindt dan dat wij vandaag, dank zij de wetenschap, in veel opzichten betere informatie hebben. Nog afgezien van de vraag of hij met dit laatste gelijk heeft, ondergaat de Bijbel bij hem toch zo wel een verstandelijke versmalling en verschraling. Dat maakt zijn boek bij tijden bijzonder ondiep. Het fundamentalisme dat op vele bladzijden bestreden wordt, kan ook zo verstandelijk, intellectualistisch aandoen. Ik vraag me af of Labuschagne na zijn bekering van het fundamentalisme niet tot een ander fundamentalisme is overgestapt. „Je kunt niet zo maar van alles geloven. De belangrijkste beperking is deze dat je geloof redelijk moet zijn in de zin dat het niet in strijd met de wetenschap mag zijn.” (p. 35). Is Labuschagne met zo'n uitspraak niet een aanhanger van een (natuur)wetenschappelijk fundamentalisme? Zeker zit er aande Bijbel een informatieve kant die het ons niet altijd gemakkelijk maakt. Maar je kunt die nooit apart nemen en afzonderlijk beoordelen, als je tenminste de Schrift recht wilt doen. Deze informatie dient immers steeds de verkondiging, de boodschap, het evangelie. En van dit evangelie (met de daaraan vast zittende, daarin meekomende informatie) zegt de Bijbel dat het niet is van de mens en niet is naar de mens (Gal. 1:11, 12), al zou die mens ook nog zo wetenschappelijk zijn. Op welke wijze doet Labuschagne recht aan de oerbijbelse notie, dat de natuurlijke mens, de mens dus die is zoals die is, niet aanvaardt hetgeen van de Geest van God is, (1 Cor. 2:14)?

Gods liefde tegenover onze haat, is dat niet het geheim van de Bijbel? Is dat niet wat geen oog heeft gezien, geen oor heeft gehoord en in geen mensen-hart is opgeklommen? Maar nergens heeft Labuschagne het daarover in zijn boek dat tot titel draagt „Wat zegt de Bijbel?” — in Gods naam nog wel. Met het naar voren brengen van deze essentie van de Schrift wil ik niet verdoezelen dat de Bijbel

ons denken en ons weten voor vele puzzels kan zetten, maar als je deze liefdesstem van God gehoord hebt, oordeel je over de problemen, waarvoor de Bijbel ons kan stellen, eerbiediger, bescheidener. Dr Labuschagne heeft een boek geschreven, waarin mij hetzelfde opvalt als wat ik eens eerder als indruk van Kuitert's geschriften onder woorden bracht: ik mis daarin de vreze des Heren. Wie zijn wij dat wij over de Bijbel oordelen? Oordeelt de Bijbel niet veel meer over ons?

☆☆☆

Zoals in de dagen van de refor-

matie Rome de traditie boven de Schrift stelde, zo is er nu een stroming in de christelijke kerk die de wetenschap boven de Bijbel stelt. Daarin zit iets gelijkblijvends. In beide gevallen is het de mens die niet wil buigen voor het gezag van de goddelijke openbaring. Daartegenover moeten wij ook vandaag onze plaats bepalen. We kunnen daarbij leren van de mannen van de reformatie. Zij gooiden niet uit reactie de traditie opzij. Dat moeten wij met de wetenschap ook niet doen. Maar noch de traditie noch de wetenschap kan ons de sleutel geven voor het verstaan van en de omgang met de Schrift.

J. Meulink — Enschede

Het gezin in de branding (2 - slot)

Liefdesgemeenschap

Daarmee geeft de Schrift het geheel eigene van het gezin aan.

Het gezin is een liefdesgemeenschap van ouders en kinderen, die berust op de band van het bloed.

Het gezin is dan ook een gemeenschap voor alle tijden.

Dat betekent niet, dat het gezin in de loop der eeuwen niet aan veranderingen onderhevig was.

Vroeger was het gezin, zoals wij al zagen, vaak ingekapseld in het familieverband en vaak ook verweven met de bedrijfsuitoefening. In onze tijd is dat anders. Het gezin heeft tal van bijkomende functies verloren. Zaken als vakopleiding en ontspanning zijn voor een groot deel door anderen overgenomen.

Het gezinsleven is nu samenge trokken in een levensverband van ouders met hun onvolwassen kinderen.

Dat is op zichzelf niet erg, mits de typische gezinsfuncties maar gehandhaafd worden. Want het is eenvoudig niet waar, dat die gezinsfuncties even goed door anderen vervuld kunnen worden.

Tot de gezinsfuncties behoren de opvoeding, de verzorging, de bescherming en de ontspanning van de gezinsleden. Al wordt een deel van deze taken ook door anderen vervuld, het gezin vervult hier als moederverband toch de leidende rol en legt de basis.

Het bijzondere van het gezin is daarbij, dat in het gezin alles staat onder leiding van de liefde.

Ouderliefde, kinderliefde en liefde van de kinderen onderling.

Die liefde geeft aan de functie van het gezin een geheel enig ka-

rakter, dat door geen ander kan worden overgenomen.

Het gezag in het gezin

Ouderen herinneren zich wellicht nog het boek van Jo van Amers Küller „De Opstandigen”. In dit boek krijgen we een beeld van de gezinsverhoudingen omstreeks 1840.

Als de vader na het vervullen van zijn dagtaak binnenkomt in de kamer, waar zijn vrouw en dochters zitten te naaien, staan allen op om hem met een buiging te begroeten.

Dat was niet zo maar een beleefdheidsbetuiging, maar een teken van hun onderdanigheid. Vanaf het moment, dat de vader in huis is, is hij dan ook de spil waar alles om draait.

Hij alleen ook bepaalt de toekomst en de levensrichting van zijn kinderen.

Nog in het begin van deze eeuw beschreef prof. Fabius de man als „de waterleidingbuis, waardoor het water van het openbare leven de vrouw bereiken kan.”

Dergelijke gezagsverhoudingen zijn nu gelukkig wel verleden tijd, maar daar zijn ook nu nog wel restanten merkbaar van dergelijke patriarchale verhoudingen.

Daar zijn altijd nog mensen, die er moeite mee hebben de gelijkwaardigheid en de mondigheid van man en vrouw te erkennen. Als ze in de Bijbel lezen, dat de vrouw een hulp voor de man moet zijn, denken zij nog altijd aan een hulp in de huishouding.

Het „hoofd zijn” van de man wordt vaak in verband gebracht met de tirannieke romeinse huisvader.

De Bijbel wijst daarbij echter op Christus, die juist gekomen was als Een die *dient*. Het gaat hier over dienend leiding geven, waarbij men zich wil opofferen.

Ook ten aanzien van de kinderen zal het gezag en het straffen steeds een uiting van liefde moeten zijn.

In het gezin geldt niet het beginsel „gezag is gezag”, maar het beginsel dat zowel het gezag als de gehoorzaamheid uit liefde moet worden uitgeoefend.

Daarbij zullen de ouders er steeds op bedacht moeten zijn, dat de ondergeschiktheid van het kind een aflopende zaak is. Als het kind volwassen is, verdwijnt de ondergeschiktheid, maar de liefdebond blijft.

Met dat aflopende gezag hebben sommige ouders nog al eens moeite.

Vaak vinden conflicten van ouders en grotere kinderen daarin hun oorzaak.

Vergeeten wordt, dat het gezin bedoelt zichzelf overbodig te maken.

Opvoeding

Het onvervangbare van het gezin komt duidelijk tot uitdrukking bij de opvoedende taak.

Het is waar, dat in latere jaren daar ook niet-gezinsleden aan te pas komen. Nergens echter geschiedt de opvoeding zo veelomvattend als in het gezin. Denk maar aan de eerste kinderjaren, die voor de opvoeding zo bijzonder belangrijk zijn.

In het gezin moeten de kinderen opgevoed worden tot trouw, of fervaardigheid, zuinigheid, eerbied voor de ander, nakoming van beloften en bovenal in liefde tot God en de naaste.

En dat alles onder leiding van de ouderliefde.

Daar zijn ouders, die een dergelijke opvoeding maar een overtrokken zaak vinden. Uit gemakzucht of om andere redenen laten ze de kinderen eenvoudig opgroeien zonder meer.

Daar zijn anderen, die teveel opvoeden en menen, dat alles van de opvoeding afhangt.

Ouders moeten beide uitersten vermijden.

Over de opvoedende taak kunnen we wat leren uit de gelijkenis in Marcus 4, de gelijkenis van de zaaier. Opvoeden is zaaien en dan afwachten tot het zaad opkomt. Dat betekent: hij of zij voedt het beste op, die er diep van doordrongen is, dat hij zelf eigenlijk niets kan doen. Hij, die weet, dat God alleen kan opvoeden, omdat Hij alleen een mens, een kind, volkomen kent.

Alleen maar, dat wachten op God is slechts geoorloofd, als wij eerst in grote trouw en zorg gedaan hebben wat God van ons vraagt, nl. zaaien.

Onder dat zaaien valt niet primair de zorg, dat onze kinderen

„geslaagde” mensen worden. En evenmin, dat men uit ijdelheid de kinderen dwingt onderwijs te volgen, dat hun capaciteit te boven gaat.

Wanneer men zijn kinderen voorhoudt, dat alles draait om vooruitgang en aanzien, is men bezig van zijn kinderen pure materialisten te maken.

Hier is ook het voorbeeld van de ouders zelf van grote betekenis.

Veel kinderen zijn door deze onjuiste opvoeding het verkeerde pad opgegaan.

Van de kinderen Israëls lezen we, dat de ouders hun kinderen van Gods daden moesten vertellen. Wij laten dat toch niet te veel over aan de school en de catechisatie?

Ons gezin moet bovenal een christelijk gezin zijn, dat is een gezin, waar de Bijbel zijn stempel op gedrukt heeft.

Zo functioneert het gezin door de opvoeding als een moederverband, waar de kinderen opgroeien om hun intree te doen in andere verbanden als trouwe kerkleden, als goede staatsburgers, als ijverige bedrijfsleden.

My Home is my Castle

De liefdesgemeenschap, die het gezin is, vraagt veel zelfverloochening.

Dat begint al bij het huwelijk.

Wie gelukkig wil worden, moet niet huwen. Zo las ik ergens.

Dat lijkt een vreemd gezegde. De bedoeling is, dat wie trouwt dat niet moet doen om gelukkig te worden, maar om gelukkig te maken.

Dat betekent natuurlijk niet, dat een huwelijk geen geluk brengt.

Maar echte liefde, ook in het huwelijk, zoekt zichzelf niet.

Dat geldt niet minder voor de verhouding van ouders en kinderen. Bij de opvoeding, bij het bestraffen, bij het verzorgen moeten de ouders steeds bedacht zijn op het welzijn van de kinderen.

De huisvrouw, die haar grootste ideaal ziet in een blinkend schoon huis, verzaakt haar plicht als vrouw en moeder.

De man, die opgaat in de jacht naar veel geld verdienen en het hebben van allerlei functies, is niet veel beter.

Deze zelfverloochening moet de sfeer van het huis bepalen. Wij zijn er als gezin voor elkaar.

Het gezin geeft geborgenheid. Daar vinden we intieme rust, gezelligheid en liefdevolle gemeenschap. Daar kunnen we op adem komen.

In de rust en veiligheid, die het gezin geeft, kan men vrij en ongedwongen met elkaar omgaan. Daar is geen pose nodig en behoeft men geen rol te spelen. Daar kun je tot ontspanning komen.

In het gezin moet je belangstelling voor elkaar hebben en tijd en rust om naar elkaar te luisteren.

Als men in een gezin zegt geen tijd voor elkaar te hebben, dan is dat een veeg teken.

In begrijpende liefde moeten ouders en kinderen elkaar benaderen.

Dat zal niet altijd eenvoudig zijn en vraagt zelfverloochening.

Het is nu eenmaal onvermijdelijk dat twee generaties verschillend staan tegenover de vragen van het leven.

Toch moet dat mogelijk zijn in een gezin, waar de liefde woont. My home is my castle, mijn huis is mijn kasteel.

Dat kasteel geeft geborgenheid en veiligheid.

Ja, het gezin is een vluchtwezel.

Maar het gezin moet toch ook meer zijn.

Daar zijn gezinnen, die uiterlijk goede gezinnen zijn, maar waar toch één ding ontbreekt, nl. de liefde naar buiten.

Gezinnen, waar men voor zichzelf leeft en zich voor de buitenwereld afsluit, en men maatschappelijke instellingen beschouwt als vijand no. 1. Als je bij een dergelijk gezin binnen komt, ziet het er vaak erg netjes uit, al grijnst soms de verveling je tegemoet vanaf het mooie bankstel en de glanzende t.v.

Maar gezinnen mogen niet voor zichzelf alleen leven, doch ook voor de samenleving, de kerk en de staat en in dat alles voor het rijk van Christus.

Gezinnen moeten zich ten dienste stellen van andere gezinnen en ook van hen, die niet in een gezinsverband leven.

Ook als gezin mogen we niet egoïstisch leven.

Ons huis mag wel een kasteel zijn, maar dan toch een met een geopende poort.

Tenslotte, onze opvoeding, ook de beste, kan onze kinderen niet tot christenen maken.

Wat wij mogen en moeten doen is ernst maken met de belofte, die we bij de Doop hebben afgelegd om onze kinderen op te voeden tot liefde voor God en de naaste, tot mensen Gods voor alle goed werk volkomen toegerust.

Laten wij ervoor waken en bidden, dat wij voor onze kinderen geen hindernissen, maar gidsen zijn op de weg ten leven.

Onderstaande literatuur werd geraadpleegd:

Beweging 76 - Themanummer: Het Gezin.

Dr F. T. Diemer-Lindeboom: Het gezin op de helling.

C. A. van Harten-Oosterom: Gezin in Gedenksboek S.S.R. „Vier Glazen”.

D. W. L. Milo — Dalmally

BRIEF

U weet natuurlijk, wat het woord „brief” betekent. Wat, weet u het niet precies? Laat me dan even mogen ophalen dat het Franse woord *bref* (vrouwelijk *brève*) niets anders dan „kort” betekent. Zoals ook het Engelse *brief* kort betekent. Hiermee zouden we dit artikel kunnen besluiten, ware het niet dat over deze zaak veel meer gezegd kan worden. En iets daarvan gaan we dan zeggen.

Het Franse *bref*, *brève*, betekent ook: kortom, in het kort. Parler *bref* betekent zelfs: kortaf, bits spreken. *Bref* betekent ook: binnenkort. Er zit een tijdsfactor ingebouwd; het horloge, de kalender komen in het zicht. *Brièvement* betekent dan ook korthed, beknoptheid, kortstondigheid. „Ik heb u nog veel te schrijven”, zei de apostel Johannes herhaaldelijk, maar doe dat niet op deze wijze; ik kom zelf binnenkort. De brief was dus de korte aankondiging van een gesprek, een vooruitgreep op de blijde hereniging.

In de oudheid had de brief dan ook een zeer begrensde functie: was een korte en duidelijke verklaring, een gezaghebbende verklaring, die niet moest worden misverstaan. Denk aan een pau-

selijke brief: een aanwijzing met hoog gezag. Een vrijbrief: verlof tot handelen. Ook de kerkelijke kalender heette oudtijds brief. Zelfs de werkschets voor een weverij, waar wij het woord patroon gebruiken, heette voorheen brief. De kracht van een brief zat in het gezag van de schrijver, en kwam in korthed tot uitdrukking.

Verder bevatte *brief* sinds oude tijden ook de betekenis van: schriftelijk bewijsstuk, acte, oorkonde. Een paspoort bijvoorbeeld, dat iemand het recht van passeren en herpasseren toestond, moest snel door een schildwacht kunnen worden gelezen. Evenzo geloofsbrieven: verklaringen van identiteit en rechten van houder dezes. Evenzo koopbrieven: acten van koop en verkoop. Evenzo lastbrieven: opdrachten tot bepaalde handelingen. Evenzo vrachtbrieven: begeleidingsstukken van koopmansgoederen, inclusief afzender, bestemming, prijs en instructies. Evenzo schuldbrieven: verklaringen van schuld, mede van schuldenaar, geldgever, som, rente en terugbetaling. Evenzo adelbrieven: verklaringen waarin afkomst, titels en rechten van de houder zijn vastgelegd. Alles kort, leesbaar en krachtig. Wanneer iemand in een gezelschap over de oudste brieven beschikt, is hij de eerstaanwezende de man die het voor het zeggen heeft.

Nu, voor zulke dingen moet men niet eerst boekdelen lezen. Dat moet liever meteen en overtuigend blijken. Zo bedoelt Paulus het waarschijnlijk, als hij zegt: jullie bent mijn brieven, niet met pen en inkt maar door Gods Geest geschreven. Zulke mensen hebben immers geen geloofsstukken en kerkelijke acten nodig om te worden verstaan? Men moet in een oogopslag aan hen zien, dat ze Gods liefde uitdragen.

—o—

Naarmate hele generaties lezen en schrijven hebben geleerd, is de kunst van het brieven schrijven uitgegroeid tot een complete cultuur. Breedsprakigheid en mooischrijverij kwamen in de plaats van een korte en duidelijke mededeling. Bespottelijke onderdanigheid en vleierij kwamen in de plaats van hoofsheid. Een van onze vaderlandse dichters zei spottend, sprekende over zijn kinderlast: „en die beeldfraaie brieven, als vader verjaart...!”

De op schrift gestelde welsprekendheid onttaarde namelijk in een toelozende en onwaarschijnlijke veelschrijverij, die het lezen nauwelijks waard was. In ons bezit is een koopacte, waarbij grond werd verkocht in 1892. De inhoud is bedolven onder een vloed van voorwaarden en feodale lasten, servituten zagezegd. De aanhef luidt: I, The Most Honourable Gavin, Marquess of Breadalbane, heritable proprietor of the Lands and Estates of Breadalbane and others... Letterlijk: Ik, De Meest Geëerbiedigde Gavin, Markies of Breadalbane, erfelijk eigenaar van de Landerijen van Breadalbane en andere... Bespottelijk gewoon. En zeg nu niet: dat heeft een alleronderdanigste rentmeester natuurlijk zo opgesteld en zijn Heer zal hier wel buiten hebben gestaan; want elke bladzijde van het met de ganzeveer geschreven stuk is met de forse handtekening van de verkopende Markies getekend.

W. F. Coumou — Eindhoven

Het kennen van goed en kwaad

(2)

De achtergrond-informatie

In mijn eerste artikeltje had ik het er over dat er een wijd verbreide voorstelling van zaken is, die aan het verbod om te eten van de boom der kennis van goed en kwaad, een volmaakt willekeurig karakter geeft. We kunnen echter die kant niet uitgaan zonder daarbij dan maar te vergeten dat aan de tekst uit Gen. 2 al enige informatie vooraf gegaan is. Dat verbod uit Gen. 2:17 was niet het eerste woord dat God tot de

mens sprak. Het zou wel eens kunnen zijn dat de informatie, die Gen. 1 ons verstrekt een onmisbare achtergrond vormt om de bedoeling van God te begrijpen, toen Hij met de mens sprak over die „boom der kennis van goed en kwaad” en over het „voorze-ker sterven”.

Laten we dus maar eens nagaan of we in Gen. 1 die achtergrond-informatie werkelijk vinden kunnen.

Moeten we niet zeggen dat Gen. 1 ons binnenleidt in de werkelijkheid van de door God geschapen wereld? Ik gebruik dat woord „binnenleiden” met opzet, omdat ik daarmee iets wil weergeven van de liefde waarmee God bij het allereerste begin van de geschiedenis, de mens als Zijn bondgenoot, Zijn intiemste vriend, betrok bij Zijn werk en Zijn plan. Mag ik ter vergelijking eens denken aan de bruidegom, die op de huwelijksdag zijn bruid „binnenleidt” in hun toekomstige huis? Daar, in dat huis, zullen ze zich in elkaar verblijden.

Je kunt de informatie uit Gen. 1 niet maar „voor kennisgeving

aannemen”, ook al twijfel je niet aan de feitelijke waarheid er van. God vraagt van ons dat we ons bij de werkelijkheid van de door Hem geschapen wereld laten betrekken, dat we met Hem er in binnentreden. Wie dat niet doet, blijft buiten staan en wordt op de duur buitengeworpen. De mens kan niet leven buiten de betrokkenheid op de wereld als de door God geschapen wereld. Hier geldt al: wie (de gezindheid) heeft (waardoor hij er zich bij laat betrekken) dien zal gegeven worden (hij wordt er steeds voller en rijker bij betrokken), maar wie (die gezindheid) niet heeft, van hem zal genomen worden, wat hij heeft (de menselijkheid van zijn menselijk leven).

Het eerste wat we ons daarbij goed moeten realiseren, is, dunkt mij, dat Gen. 1 spreekt over die werkelijkheid, die voor ons zinniglijk waarneembaar is en die tevens ons woon- en werkterrein is. Nergens spreekt Gen. 1 over een „andere werkelijkheid”, die eigenlijk de „echte” werkelijkheid zou zijn, waar dan in feite het doel en de bestemming van ons

Iedere ontaarding van een goed gebruik ontaardt in onbruik. Geen wonder dat de kunst van het brieven schrijven, een tijd lang door hulpboeken in stand gehouden, langzamerhand verdwijnt. Op school leert men geen brieven meer schrijven. Men neme immers de telefoon, dat machtig dwangapparaat. U haalt iemand uit zijn werk, uit een gesprek, uit een vergadering: telefoon voor meneer Huppeldepup. (Sommige vergaderders zijn nog trots ook, als ze vaak weggeroepen worden). U haalt iemand van tafel: daar gaat de telefoon! U haalt iemand uit bed, uit het bad als het even kan: wie belt daar nu op deze tijd? Nergens zijn we veilig voor de telefoon. Maar u moet toegeven, dat de telefoon een vervanging kan zijn van een goede brief, van een goed gesprek.

Toch, een goede brief, kort en hartelijk, kan wonderen werken wanneer een persoonlijk gesprek onmogelijk is. Mits u bedenkt, dat de lezer niet uw vriendelijke stembuiging, niet uw persoonlijkheid, niet uw ogen kan waarnemen: deze moeten uit een fijne woordkeus blijken.

Een goede brief heeft dus een kop, een staart en een middenmoot. Anders gezegd: een brief heeft een aanhef nodig, die het contact tussen schrijver en lezer legt. Deze brief heeft een afsluiting nodig, waarin u als het ware afscheid neemt en de woordeloze wens neerlegt, dat de brief even welwillend zal worden gelezen als hij werd opgesteld. En tenslotte moet in het gedeelte tussen kop en staart precies gezegd worden, wat u had willen zeggen.

Soms leest u een brief twee maal en vraagt zich af, wat er nu eigenlijk in staat. Vaak is de veelheid der woorden het bos, waarin u geen boom herkent. Dikwijls wordt de taal misbruikt, om gedachten te verbergen. Menigmaal ook wordt de briefvorm misbruikt als een eenzijdig gesprek, waarbij geen tegenspraak mogelijk is. Maar wat u zegt of spreekt of schrijft — hou steek. Zei De Genestet. Vergeet nooit, dat brief iets met korthed te maken heeft.

—o—

We kennen allen de rondzendbrief, de circulaire. Oorspronkelijk bedoeld om door een reeks personen achtereenvolgens te worden gelezen. Door drukkunst en multiplieermachines ging de circulaire in veelvoud aan al deze adressen gelijktijdig weg. Op de duur ontaarde de circulaire in ongevraagd drukwerk. Bewaren: onder tafel.

Dan kennen we de open brief. Aanvankelijk een brief aan een geadresseerde gericht, maar waarvan de inhoud gelijktijdig aan alle belangstellenden ter lezing werd aangeboden. Als regel kocht men een open brief. Na de invoering van couranten (herkent u het woord lopen, hardlopen?) werd een open brief gratis aan alle abonne's verstrekt. Men kon in een open brief een verzoek tot iemand richten, waarbij de openbaarheid dit verzoek ondersteunde. Men kon in een open brief ook een verwijt uitspreken en de openbare mening te hulp roepen. De open brief ontaarde in de ingezonden brief.

We kennen namelijk allen de ingezonden brief. Maar al te goed. Schrijf eens een artikel waarmee ieder het eens is; het regent brieven met: als je nog eens wat nieuws weet! Schrijf daarna een artikel, waarmee niemand het eens is; het regent ingezonden brieven met: schrijf gauw anders of we lezen je niet meer. Schrijf vervolgens een artikel, waarmee de helft van je lezers het eens zal zijn, de andere helft oneens; voor je het weet is er een kerkstrijd gaande, met wat meevallers wordt het een godsdienstoorlog. Stil maar, het vorige is niet helemaal waar. Een goed blad zal ook graag een ingezonden brief opnemen... wanneer die het onderhavige onderwerp voor alle partijen verder brengt.

En dan kennen we de anonieme brief. Dat is de brief van een lafaard, gedictieerd door een nijdigard en verzonden door een karakterloos persoon. Alexander Dumas, de optimist, zag in een anonieme brief het voordeel, dat je er niet op hoeft te antwoorden. Toch zet een anonieme brief u meestal aan het nadenken. „Anonieme brieven komen bijna alle van vrouwen en wel meest van hysterische. Schrijft een man ze, dan is het er een van een vrouwelijk aangelegde natuur”. Deze wijsheid is niet van ons maar van ene dr Hans Gross, die in 1898 een boek over Kriminologische psychologie in het licht gaf.

Dan nog een opmerking (verveelt het u niet?) over de minnebrief. Niet de minne brief — dat is weer iets anders. Nu we Voltaire hebben geciteerd mogen we ook aan Rousseau wel even het woord geven. „Om een goede minnebrief te schrijven moet men beginnen zonder te weten wat men wil zeggen en eindigen zonder te weten wat men gezegd heeft”. U ziet wel dat dit niets meer met korthed te maken heeft, alleen met kolder. Zulk een brief heeft kop noch staart noch inhoud. Maar toch kan hij leuk zijn.

En wij, kerkmensen, kennen ook de klaagbrief. Het bezwaarschrift zo gezegd. Ach ja. Dat is de meestal niet korte, maar ook niet overtuigende vorm, waarin we ons gelijk in kerkelijke of geloofszaken trachten te bewijzen. Geschreven vanuit een vesting waaraan we zelf twijfelen, gericht aan een gezelschap dat van nature ongelovig tegen uw brief aankijkt. We moesten eens zo geestelijk worden, dat we besloten alle bezwaarschriften principieel onontvankelijk te verklaren. Toegegeven dat degenen, die ermee zouden beginnen de kerkelijke traditie te doorbreken, veel tegenwind zouden oogsten; toch kan het heilzaam zijn.

Tenslotte zijn er de boze brieven. De brieven op klompen. De brieven met nagels en klauwen. Ze zijn een heilzame ontlasting van een woedend hart maar dienen daarna te worden gedeponneerd op de weg van andere ontlasting. Het zou zonde van de postzegel zijn.

Het slotwoord geven we vandaag aan een dame. „Verzorg uw brieven; bedenk dat u iets verzendt, waarnaar talent, geest en opvoeding worden beoordeeld.” Het was Madame de Souvigny — we hebben haar nimmer ontmoet — die u deze wijsheid aanreikt.

leven zou liggen.

Van die waarneembare werkelijkheid zegt Gen. 1 dat God daar met welgevallen op neer keek. Dat zal het toch wel betekenen als daar staat dat God zag dat het zeer goed was. Als je dan bedenkt dat dat 'n werkelijkheid is, waarvan wij de verscheidenheid en de veelzijdigheid niet kunnen omvatten en als we ons rekenschap geven van de doelmatigheid en oog hebben voor de geweldige pracht er van, dan begrijpen we er iets van dat dat „welgevallen” van God in ons mensenleven enigszins in ons mensenleven enigszins weerspiegeld wordt door het welgevallen, waarmee een kunstenaar kijkt naar een werkstuk, dat ten volle geslaagd is. Als het klaar is, zegt hij: dat is nu helemaal zoals ik het wilde en het geeft helemaal weer wat ik bedoelde. Hij herkent er zichzelf in en hij is zich bewust van de innerlijke band tussen dat werkstuk en zijn eigen persoonlijkheid.

Het komt mij voor, dat er voor dat „welgevallen” maar één ander woord in onze mensentaal beschikbaar is, waardoor het nog

nader gepreciseerd wordt en dat woord is „liefde”. Gen. 1 vertelt ons aan het slot dat God de hele door Hem geschapen werkelijkheid omvat met Zijn liefde. Dat moeten we weten en goed vasthouden als we de bijbel verder lezen tot Openb. 22 toe. We moeten dat ook weten om zelf in die werkelijkheid te kunnen leven, om er in binnen te treden en er deel aan te hebben.

Een ander aspect van de door God geschapen werkelijkheid, dat we in Gen. 1 vinden, is, dat God met het voltooiën van de schepping blijkbaar niet aan het eind van Zijn plannen is gekomen. Het moet ons uit Gen. 1 al duidelijk worden, dat de schepping niet een statische, onveranderlijke werkelijkheid opleverde. Gen. 1 kondigt ons al aan dat er op de schepping nog een geschiedenis gaat volgen. Dat begrijpen we als we lezen dat God de mens schiep opdat hij zou „heersen over de vissen der zee en over het gevogelte des hemels en over het vee en over de gehele aarde en over al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt”. Als alles statisch en

onveranderlijk is, is heerschappij overbodig.

Bovendien vraagt heerschappij om een weloverwogen beleid, zodat we begrijpen dat de dynamiek, die er in de schepping lag, niet automatisch zou leiden tot een zinvolle ontwikkeling, die in overeenstemming was met Gods bedoeling.

Dat beleid, dat de geschapen werkelijkheid zinvol moest heenleiden naar de bestemming, die God op het oog had, legt God dan in handen van de mens. Daar ligt het wezenlijke onderscheid tussen mens en dier. Het dier is in zijn dierlijke levensdrang passief onderworpen aan de voor hem gestelde levenswet. Maar de mens krijgt van God een menselijke levensdrang, die maakt dat hij het niet laten kan om zich actief toe te wenden naar de hem omringende werkelijkheid, met de bedoeling daarin zinvol bezig te zijn. Echter „zinvol” kan hier alleen maar betekenen, dat hij zijn „beleid” moet bepalen in overeenstemming met de wijsheid, waarmee God het geschapene heeft gemaakt en met de liefde waarmee

God het geschapene omvat. Daarom moet die mens „ontvankelijk” zijn voor Gods wijsheid en voor Gods liefde. Hij moet daar a.h.w. een „instrumentarium” voor bezitten om zijn koers te bepalen in de richting, die door Gods wijsheid en door Gods liefde bepaald is. Dat „instrumentarium” ontving de mens van God, toen God de mens „naar Zijn beeld” schiep. De mens is in zijn menselijkheid aan God „verwant”, met alle beperkingen, die het schepsel zijn met zich meebrengt.

Ik vermoed dan ook dat dat rusten van God op de zevende dag, ook daarmee verband houdt, dat er nu een eind gekomen is aan dat werk van God, waarmee Hij zonder tussenkomst van iemand anders dan Hemzelf, hemel en aarde geformeerd heeft. Voortaan wil God zijn liefde, waarmee Hij die geschapen werkelijkheid omvat houdt, alleen nog maar via de mens nader gestalte geven. Daar zal God wel met Adam over gesproken hebben en ik denk dat Gen. 1:28 niet meer is dan een korte samenvatting van dat gesprek.

Zo was het (12)

Uit de brief van de synodale kerkeraad bleek, dat men met de gemeentelieden niet rekende. De kerkeraad vormde om zo te zeggen alleen de kerk. Wat wel in duidelijke tegenspraak is met wat de Schrift ons leert. Vooral het Nieuwe Testament. Waar telkens sprake is van alle heiligen. Dat is van alle gelovigen, van alle leden van de gemeente. En over dat woord „heiligen” schreef ik een artikel in het meermalen al genoemde kerkbladje. Dat door alle heiligen, alle leden van de vrijgemaakte kerk in Voorthuizen werd gelezen. Ik bedoel natuurlijk niet te zeggen, dat alleen de leden van de vrijgemaakte kerk heiligen waren. Dat zeg ik ook rustig van de leden van de synodale kerk. En waarom zou ik die naam onthouden aan de leden van de hervormde gemeente?

In de loop der jaren was mij duidelijk geworden, dat het woord heiligen vrijwel geheel uit de kerktaal was verdwenen. De Apostolische Geloofsbelijdenis spreekt wel van de „Gemeenschap der heiligen”, maar dat woord heiligen was zo afgezaagd geworden, dat niemand de betekenis er van nog verstond. Zo gaat dat met vaste formules, die wekelijks worden aangehoord, zonder echt gehoord te worden. Men hoort er langs heen.

Als ik catechisanten vroeg: zijn er ook heiligen?, dan was het antwoord: Neen, die zijn er niet. Men kende er tenminste niet één. Door zulk een strikvraag lieten zij zich niet vangen! Als ik dan vroeg hoe de Belijdenis dan kon spreken van de „Gemeenschap der heiligen”, wist men daar geen antwoord op, maar men bleef er bij, dat er geen heiligen bestonden. Mogelijk wist een enkele nog te zeggen, dat de Rooms en wel heiligen vereerden, maar dat wij daarvan niets moesten hebben.

Aan dit voorbeeld kunnen we zien hoe taai misverstanden van sommige woorden kunnen zijn. De roomse kerk noemt bepaalde personen, die torenhoog boven de „leken” uitsteken, heiligen. Ze moeten door de Paus heilig worden verklaard. Daar spreekt men van de heilige Paulus en Petrus, Augustinus en Ambrosius en hoe die Santen en Sinten verder mogen heten. Maar de overtuiging, dat alle gelovigen heiligen mogen genoemd worden, is daar verdwenen. En dat werkt nog na in vrijwel alle kerken, als ik het wel

heb. In de mij bekende kringen tenminste wel. Als ik zondag de gemeente zou aanspreken als „Geliefde heiligen”, dan zou men mij raar aankijken. En het zou toch niet gek zijn. Zó spraken de apostelen de gelovigen in hun brieven aan. Waarom zou ik het in een kerkdienst niet doen?

In Handelingen wordt gesproken van de heiligen in Jeruzalem, en van de heiligen van Lydda en van de heiligen in Joppe. Daar wor-

den discipelen van de Here Jezus dus niet aangeduid met het woord gelovigen, maar heiligen. Paulus richt z'n brieven aan de geheiligen of de heiligen van Rome en van Korinthe en van Filippi. De gemeenten daar worden dus gevormd door heiligen. Dat klinkt ons, als we er bij nadenken, mogelijk wel vreemd in de oren, maar het staat er toch maar. En die brieven zijn nog bestemd voor de kerken van vandaag. Ook de heiligen van de gemeente van Voorthuizen moeten ze lezen als voor hen geschreven. De gemeente van Voorthuizen dus een gemeente van heiligen!

Paulus schreef in een brief aan de heiligen te Filippi. Maar die brief is ook bestemd voor de heiligen van Ergenshuizen. voor jullie die dit lezen en voor mij die dit schrijf. Ben ik zo'n heilige? En jullie? Wij heiligen? Wij met onze gebreken

en zwakheden? Met onze zonden? Met onze malle fratsen soms en onze gekke kuren en onze hebbelikheden en onhebbelikheden? Wij heiligen? We zijn geneigd te zeggen: Kom nou! Maak het nu niet gekker.

Maar laten we nu eens even nadenken. Hadden die brs. en zrs. daar in Filippi geen gebreken soms? Hadden zij daar geen oortje ooit versnoept? Was er op hen niet zóveel aan te merken? Waren zij al zonder vlek of rimpel? Als we die brief doorlezen merken we wel wat anders. Sommigen mochten wel wat meer eensgezind zijn. Wat minder hooggevoelend. Ze moesten niet tegen elkaar mopperen. Een ander hoger achten dan zichzelf. Enz. Waarom zou Paulus deze vermaningen tot hen richten als zij al volmaakt waren? Maar hoe zit dat dan: onvolmaakt en toch heilig?

door P. C. van Wijk - Zaltbommel

JEUGD EN SEKSUALITEIT

(5)

Masturbatie

Op mijn verzoek schreef een jongen een artikeltje over masturbatie of zelfbevrediging, dat hier volgt:

In tegenstelling tot vroeger, mag tegenwoordig over seksualiteit gepraat worden. Langzaam maar zeker beginnen we ook daar het belang van in te zien. Het is gebleken dat door een tekort aan seksuele opvoeding talloze tekortkomingen, frustraties en verkeerde opvattingen het terrein van de seksualiteit zijn binnengeslopen. Ik denk dat het zo jaren is geweest. Denkt U maar eens na of U er geen problemen mee heeft (gehad). Het gevaar van deze open wereld is ook, en misschien juist in de seksualiteit een gevaar dat we niet moeten onderschatten. Krijgen de kinderen tegenwoordig niet het grootste deel op straat te horen? En dat is vast niet de bijbelse kant. Seksualiteit wordt iets geheimzinnigs, iets vies, iets stiekems, of het wordt seks zoals we het overal vinden. Is het niet een enorme taak de kinderen kennis over seksualiteit overvloedig bij te brengen vanuit de bijbel? En niet alleen het geijkte verhaaltje over zaadje en celletje, maar het vertellen zoals het is! Zoals God het ons geeft. Want is de seksualiteit niet gemaakt als middel om onze liefde uit te

drukken? Is het niet iets vreselijk moois, iets geweldigs, een enorm geheim eigenlijk wat wij aan onze kinderen door mogen (en moeten) vertellen?

Ik ben zelf jong, en heb met een heleboel problemen te kampen gehad of nog te kampen die U ook wel kent. Eén ervan is een probleem waar iedereen angstvallig zijn mond over houdt. En juist daarmee zitten zoveel jongelui: masturbatie of zelfbevrediging. Ik vind dat ook daarover open gesproken moet kunnen worden. Waarom niet? Waarom is er nog maar één duidelijk, eerlijk en Christelijk boek over verschenen (Walter Trobisch, Mijn hart blijft onbevredigd), waaruit heel duidelijk wordt dat het gros van de jeugd er mee zit, en niet weet wat het er mee aan moet.

Ik zal proberen wat van mezelf te vertellen. Misschien herkent U Uzelf erin of jij jouzelf), of herkennen veel jongelui zich erin. De seksuele opvoeding die ik genoten heb, is erg gebrekkig geweest. Ik voelde dat er iets vreemds, iets moeilijks mee was, en wilde dus ook weinig horen. Langzaam maar zeker vergaarde ik wat kennis bij elkaar, en ging ook wat gemakkelijker met mijn ouders praten. Zelfbevrediging kwam nooit ter sprake. Ik weet nog dat ik eens een seksblaadje vond en zo een mogelijke prikkeling van de geslachtsorganen ontdekte. In die begintijd was ik doodonzeker. Ik masturbeerde mij vaak en haalde me daarna in mijn schuldgevoelens de vreemdste gedachten op de hals, zoals impotent worden of gewoon afwijkend zijn. Het duurde lang voor ik er achter kwam dat andere jongens hetzelfde deden. Van hun kant kwam het als iets onschuldigs over en juist daarom ging ik het wat minder doen. Ik geloof dat ik er erg onder leed, dat mijn jonge geloofsleven er erg onder

leed. Heel langzaam kreeg ik een wat ruimer beeld, maar nooit begreep ik hoe ik de zelfbevrediging in mijn leven moest plaatsen. Ik wist niet of het zondig was, alleen dat ik er schuldig en onzeker van werd.

Op een keer las ik de tekst: Alles is geoorloofd, maar niet alles is nuttig (1 Cor. 6: 12) en de volgende verzen. Pas toen kon ik een plaats inruimen voor masturbatie: Het was iets dat niet zondelijker zonde was, maar niet nuttig. En later begreep ik uit 1 Cor. 13 dat alles, maar dan ook alles wat niet uit liefde voor God en/of de naaste gedaan wordt, nutteloos en dus ook waardeloos is. Met die intentie lukte het me verder te leven, en de zelfbevrediging werd een uitlaatklep in noodgevallen voor seksuele opkroppingen. Zo is het ongeveer gebleven. De laatste jaren ben ik Christus steeds beter gaan leren kennen. Hij is iemand aan wie je je vast kunt klampen met je menselijke tekorten. Want dat is masturbatie, daar ben ik zeker van.

Voor allen die er mee zitten en dit lezen zou ik willen zeggen: leg het heel openlijk voor de Heer neer. Dan zul je van Hem leren wat je ermee moet doen, en wat Hij er mee wil doen. Het zal niet van de ene dag in de andere ophouden, maar je zult misschien begrijpen dat het niet meer zo belangrijk is. Aan ouders wil ik zeggen: Praat eens een keertje over seksualiteit (met z'n drieën of zo), en kom dan heel natuurlijk ook op masturbatie. En dan niet afstandelijk op zoon- of dochtergericht zijn, maar vanuit jezelf praten, iets geven. Zoals ouders iets van hun kinderen willen krijgen, willen kinderen dat van hun ouders.

Met God samen komt iedereen een heel eind. Op één dag kunnen we dan zeggen: Het is gelukt!

Iemand!

Ja, zo spreekt Paulus hen aan. Dat is hun naam en dat zijn zij. Heiligen, want de Heilige God heeft hen geroepen door het Evangelie. Uit de onheilige, heidense wereld tot de heilige gemeenschap van God en Jezus Christus. Door die roeping en verkiezing heeft God hen overgezet in Zijn gemeenschap. Hij is Heilig in de volstreckte betekenis van het woord. Zonder vlek of rimpel. Enkel Licht, zonder enige duisternis. Alles aan Hem is goddelijk, heerlijk, rein, zuiver, liefelijk. En Jezus Christus is Gods Heilig Kind, Heilig in de volle zin van het woord. En wie in Hem gelooft is heilig in en door Hem.

Op zichzelf beschouwd zijn de gelovigen ellendige, door de zonde geplaagde mensen. Onheilig naar de oude mens. Met heel de duistere wereld. We moeten ons als gelovigen maar nooit iets verbeelden. Alsof wij van natuur iets beter zouden zijn dan tollenaars en zondaren, dan hoeren en kroeglopers, dieven en moordenaars. De Here Jezus heeft zich tegen geen groep zó afgezet als tegen Farizeeën en Schriftgeleerden. Die zich beter waanden dan alle anderen. Dát is de zonde van vrijwel alle kerken en secten altijd weer geweest: wij zijn beter dan jullie anderen. Wij roomsen of wij calvinisten of wij gereformeerden of wij hervormden of wij vrijgemaakten. Wij, wij...

Naar de oude mens onheilig. Maar geroepen uit de duistere wereld door de blijde boodschap van Jezus Christus. Heilig wil zeggen: afgezonderd, apart gezet, afgescheiden van de onheilige wereld. En dus toegewijd aan de Here en Zijn dienst. Die heiligheid is gen inklevende of aanklevende eigenschap van ons, die zonder twijfel altijd bij en in ons blijft. We zijn geen heiligen, omdat iets goddelijks of engelachtigs in ons is ingestort. Heiligheid is geen onverliesbare deugd of hoedanigheid. We zijn heilig krachtens het genadeverbond. Dat God met onze ouders en met ons en met onze kinderen heeft opgericht. Heiligen kunnen onheiligen worden. Als zij het Evangelie verwerpen, de Heilige Geest uitblussen en de Heiland de rug toekeren. Israël was Gods heilig volk. Het behoorde bij de HERE. Maar het is vaak de heidenen gelijk geworden in onheiligheid. Zodat de HERE zei: Gij zijt Mijn volk niet meer. Gij hebt Mij verworpen, daarom heb Ik u verworpen. Er zijn tijden geweest dat de Israëlieten het erger maakten dan de heidenen in hun buurt.

Dat kan gelovigen ook gebeuren. De heiligheid zit niet in hen, maar in Christus Jezus. Daarom heten zij ook „heiligen in Christus Jezus”. We mogen ook wel vertalen: „Heiligen door Christus Jezus”. We behoren door het ge-

loof bij Hem. Die geen zonde ooit gedacht heeft of gedaan. Voorzover we bij Hem behoren, in Zijn gemeenschap zijn door zijn Woord en Geest, in zover zijn we heiligen. Een machtig voorrecht zó te mogen heten en dat te mogen zijn. Door God geroepen uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. Nog eens: een machtig voorrecht. Gevolg van Gods genadige verkiezing. Want het is alleen maar genade, dat we het Evangelie geloofden en daarbij mochten blijven.

Maar in dat woord heiligen ligt ook een machtige roeping, een grootse taak. Om nu ook als heiligen te leven. Als heilige kinderen van God te denken en te willen en te doen. In alle voorrechten die een mens krijgt ligt ook een grote verantwoordelijkheid en roeping. Van een edelman verwacht ieder meer dan van een bedelman. De Here Jezus zei: Aan wie veel gegeven is, van hem wordt ook veel gevraagd. Wie een grote gave ontving, staat ook voor een grote opgave. Welnu, dan hebben alle heiligen, alle leden van de gemeente van Christus een machtige taak. Namelijk om als heiligen te leven. Om de heiliging of heiligmaking na te jagen!

Als we de kerkgeschiedenis na gaan schrikken we. Wat hebben de gemeenten van Jezus Christus van hun roeping gemaakt? En wat maken ze er vandaag nog van? Iemand heeft gezegd: Als de christenen, allen, werkelijk eens één dag leefden zoals ze moesten leven, dan zou de gedaante van de wereld veranderen. Ze deden het niet en doen het vaak nog niet. Een ander heeft gezegd: Heel de christenheid is vervallen tot een godsdienst, waartegen de Here Jezus zich met alle kracht heeft verzet. Dat mag overdreven zijn, maar er zit wel een korrel waarheid in.

Het is met de christenheid droevig gesteld. Maar klagen over de Kerk in het algemeen en over eigen kerk in het bijzonder helpt niets. Laat ieder van ons zich maar beijveren heilig te leven. D.w.z. zich vrij te houden van alle onheiligheid en zich te wijden aan de Here en Zijn dienst. In de loop der eeuwen is door en in de kerk meer nadruk gelegd op de heilige leer, dan op het heilige leven. Hoe ouder ik word hoe meer ik overtuigd ben, dat Mozes en de Profeten en vooral de Here Jezus meer nadruk hebben gelegd op het leven dan wij gewoon geraakt zijn. Ik acht de leer hoog, maar dat geldt niet een geleerd systeem van waarheden. Dat geldt niet van een leer, die ons wil wijsmaken hoe God in mekaar zit. Dat geldt wel de leer der Schriften. De leer van onze Hoogste Profeet en Leeraar, die sprak als machthebbende. Het onderwijs van de Here Jezus richt zich op onze handel en wan-

del. Ons doen en laten. Dat is trouwens waar van heel de Schrift. Wandel voor Mijn aangezicht en wees oprecht. De 10 geboden zeggen ons wat we niet en wat we wél zullen doen. De Bergrede, 3 hoofdstukken lang, gaat vrijwel geheel over ons doen en laten. Wet en profeten en de Evangelien en de Brieven zijn er vol van: niet leven als Joden en heidenen. Maar de heiligmaking najagen. Er naar jagen. We zouden kunnen vertalen: er op zitten, er aan gaan staan. Er mee beginnen en er mee volhouden. Zonder dat zal niemand de Here zien! Hij heeft gezegd en zegt het nog: „Gij zult volmaakt zijn, zoals uw Vader in de hemel volmaakt is.” Gij zult het zijn: Dat is een belofte. Eens zullen we tot de voorgestelde volkomenheid geraken. Maar het is meteen een bevel: Gij moogt en gij moet er naar jagen! Om uw levens wil.

Maar, zo hoor ik zeggen, dat is toch onmogelijk? En een hele rij teksten zijn bij de hand om dit te bewijzen. Ik noem ze maar niet. Maar ik wil iets anders zeggen. De oude mens deugt niet en kan niet en wil niet enz. enz. Maar er is toch ook een nieuwe mens? De nieuwe mens in Christus? Dat geloven we toch? De nieuwe mens, die deelt in de gemeenschap van de Heilige Geest. We mogen het er voor houden, gelovig, dat we „dood zijn voor de zonde en levend voor God in Christus Jezus”. Door Hem zijn we meer dan overwinnaars. Hij heeft de duivel en de wereld en de oude mens overwonnen en zal overwinnen en overwint nog elke dag. God is machtiger dan de duivel. En Christus is sterker dan alle anti-

christussen bij mekaar. En de Heilige Geest is almachtig. Horen we het? Almachtig in genade en vermogen. Sterker dan alle duivelen uit de hel en alle machten van deze wereld. Dát mogen we ons inprenten. Dát mag er bij de gemeente ingehamerd worden. En dat behoort er bij de gemeente ingehamerd te worden.

Dat is wel de goede leer van de Kerk op papier. Maar het leeft in de kerken niet. Tenminste naar mijn overtuiging. Dat de oude mens slecht is, dát is wel bekend. En dat is wel goed en waar. Maar het is een halve waarheid. En dat is erger soms dan een leugen. Ik weet het ook wel en ken het: „Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen”. Maar ik weet het ook en ken het ook: „Gode zij dank, door Jezus Christus, onze Heer”. Door Hem zijn we verlost en worden we verlost en zullen we definitief verlost worden. Door Hem zijn we meer dan overwinnaars. In dat geloof zullen we aan de slag gaan. Onze redding werken met heilige zorgvuldigheid. Horen en doen naar het bevel van de HERE: „Weest heilig want Ik ben heilig”. Volharden in de jacht naar de heiligmaking. Biddend en wakend en strijdend en overwinnend. Door Hem, die Zijn kracht in onze zwakheid laat blijken. Laten we maar enthousiast zijn. D.w.z. vol van Gods Geest. Ja, inderdaad, vol van de Heilige Geest. Naar het woord van Paulus: „Bedrinkt u niet aan wijn, waarin bandeloosheid is, maar wordt vervuld met de Geest.” Overmoedig? Nee, ootmoedig. Niet tot eigen roem, maar tot roem van Gods welbehagen.

C. Veenhof — Kampen

Noch „links” noch „rechts” (2)

In verband met en als reactie op het „ingezonden” dat verleden week in „Opbouw” werd afgedrukt, wil ik wijzen op een zeer bijzonder boek dat de volle aandacht verdient van allen die zowel de „rechtse” als de „linkse” dictatuur verfoeien. Het is een boek van de franse hoogleraar in de filosofie en sociologie Jean-François Revel en heeft als titel *La tentation totalitaire*. In het Nederlands *De totalitaire verleiding*.¹⁾

Revel is een overtuigd socialist, en

¹⁾ De nederlandse vertaling verscheen bij de Uitgeverij De Arbeiderspers en kost f 32,50. In Duitsland verscheen de vertaling als een Ullstein-Buch voor een kwart van die prijs.

dan nader een overtuigde democratisch socialist. Hij is een van de belangrijkste woordvoerders der linkse intellectuelen. Zijn nieuwe boek — hij schreef er méér — heeft in Frankrijk een enorme indruk gemaakt. Het werd een „best-seller”. Het bekende tijdschrift *L'Express* wijdde er een geheel nummer aan. (56 blz.) En het werd onmiddellijk in het Engels, Duits, Nederlands, Italiaans en in nog meer talen vertaald. De stellingname van Revel is de afwijzing zowel van het „kapitalisme” als van het „communisme”. Hij is er diep van overtuigd dat socialisme zonder een waarachtige, eerlijke democratie niet mogelijk is.

In zijn boek bespreekt hij nu het voor hem zeer zorgelijke verschijnsel dat de Europese socialisten globaal genomen zo weinig beseffen wat het wezen van het communisme is. Dat is volgens Revel altijd geweest en is nog steeds *stalinisme*.

En voorts is zijn zorg dat de socialisten onvoorstelbaar zwak zijn in hun verweer tegen de volgelingen van Lenin en Stalin en Breznev. Ja, daar in feite slag op slag voor kapituleren.

Socialisme en communisme zijn volgens Revel onverzoenbaar. Het is naar zijn overtuiging daarom 'n pathologisch verschijnsel dat socialisten de terreur in Chili anders beoordelen dan die in de D.D.R.! Met doordringende waarheidszin geeft hij een reeks voorbeelden waaruit dit alles blijkt.

Zo geeft hij, om één voorbeeld te noemen, een uitvoerig en indringend verhaal van wat in Chili plaats vond. (pag. 232-244)

Ik geef een paar uitspraken.

Bij de verkiezingen van 1973 heeft de regering van Allende „ingegrepen op een manier die in de geschiedenis van Chili zijn weerga niet kent en het hele staatsapparaat in het geweer heeft gebracht, enorme bedragen heeft aangewend en pressie heeft uitgeoefend die aan geweld grensde, zonder te spreken van frauduleuze handelingen die, zoals later is aangetoond, zijn gepleegd met minstens vier à vijf procent van de stemmen, want de overheidsinstanties hebben (naast andere frauduleuze praktijken) duizenden identiteitsbewijzen vervalst.”

Revel citeert dit uit het „diepgaande werk” van Carlos Rangel „*Du bon sauvage au bon revolutionnaire*”. (Van de goede wilde naar de goede revolutionair.)

Revel gaat zo verder: „Er bestond

zeker een mogelijkheid, zal men zeggen, om de onwettig uitgebrachte stemmen ongeldig te verklaren. De tot op dat ogenblik zo „Engelse” traditie in de Chileense politiek maakte deze procedure ongetwijfeld eenvoudig. In theorie tenminste: in de praktijk hield Allende al sinds twee jaar in het geheel geen rekening meer met de uitspraken en aanbevelingen van de rechtbanken en andere commissies, belast met het toezicht op de uitvoerende macht. De Chileense grondwet was geen parlementaire grondwet, de wetgevende macht kon de uitvoerende macht niet afzetten, maar het parlement had de bevoegdheid de rechterlijke macht om een uitspraak te vragen als het van mening was dat de uitvoerende macht in strijd met de grondwet handelde. In tientallen gevallen (!!!) hadden de rechtbanken waar het Congres klachten tegen de uitvoerende macht wegens machtsmisbruik aanhangig gemaakt, de president in het ongelijk gesteld, maar Allende had zich nooit iets gelegen laten liggen aan deze vonnissen. Het conflict werd uitgevochten tot voor het Opperste Gerechtshof. Dit veroordeelde de president met *algemene stemmen*, maar ook deze uitspraak bewoog hem niet er in het geheel niet toe zich voortaan aan zijn plicht te houden. Om kort te gaan, in het voorjaar van 1973 werd Allende in zijn land beschuldigd van dezelfde schendingen van de grondwet als Nixon in de Verenigde Staten. Maar Nixon werd gedwongen en stemde erin toe af te treden, hoewel hij twee jaar tevoren met grote meerderheid was herkozen, terwijl Allende daarentegen bleef doorregeren en de besluiten van de wetgevende en rechterlijke macht naast zich neerlegde, ondanks het feit dat hij slechts op een minderheid (43%) van het volk kon steunen.”

★ ★ ★

Wapenveld (gem. Heerde)

Het Bestuur van de Ds. van Maasschool, Flessenbergerweg 7b, vraagt per 1 januari 1978

EEN

ONDERWIJZERES

Het Bestuur biedt:

- één van de lagere klassen
- een moderne school
- gezellige collega's

Het Bestuur vraagt:

- iemand die lid is van de geref. kerk (vrijg. b.v.)
- iemand, liefst met ervaring
- iemand die bereid is zich volledig in te zetten voor het chr. onderwijs.

Daar het tijdstip van indiensttreding al gauw nadert, vraagt het Bestuur tegelijk een tijdelijke onderwijzeres (geref.)

Inlichtingen bij het h.d.s. A. C. van der Bijl, telefoon 05206-8278 (thuis) en 8649 (school).

Sollicitaties aan de voorzitter van het schoolbestuur, G. J. Regterschot, Nachtegaalweg 53, Wapenveld.

Toen ik dit las werd ik weer diep doordrongen van de gruwelijk eenzijdige voorlichting die wij globaal genomen in ons land van de massa-media ontvangen.

Nixon werd, volkomen terecht, scherp veroordeeld en zijn vuile affaires vormden maandenlang een deel van ons informatie-menu. Maar van Allende's streken hoorde men niet. Alleen een lofzang daarover dat Chili de primeur had van een communistisch bewind dat op legale wijze aan de macht was gekomen.

We weten nu beter!

Men bedenke dat genoemde streken door het bewind van Allende werden uitgehaald toen er nog geen sprake was van een staatsgreep en nog niemand van Pinochet had gehoord.

Revel schrijft ergens bitter ironisch: „De wandaden van Pinochet maken Allende's politiek niet opeens met terugwerkende kracht tot een succes.”

kerknieuws

De klassis Enschede-Zwolle heeft in haar vergadering d.d. donderdag 17 nov. jl. naar de Landelijke Vergadering te Wezep (Gld.) afgevaardigd de predikanten Ds C. Bakker te Enschede-Zuid en Ds Z. G. van Oene te Zwolle als primi en de predikanten Ds J. Scheltens te Zalk en Veecaten en Ds D. K. Smit te Dalfsen als secundi met de ouderlingen J. Bron te Enschede-Zuid en R. J. Nijmeijer te Enschede-Noord als primi en de ouderlingen J. F. Arends te Enschede-Zuid en A. J. Herms te Zwolle als secundi.

PENSION GEVRAAGD

door 2 dames
van 24-27 december.

Brieven met prijsopgave onder nr. 2-12 bur. „Opbouw”, Nooitgedacht 3, Zeist

WOORD OP WEG

Konfrontatie met de zwaar beproefde gereformeerde kerken in de Oostbloklanden.

Woord op weg is een tweemaandelijks informatie-
orgaan van de stichting Oost Europa Kontakt.

Doelstelling: Hulp verschaffen aan de broederschap in landen achter het IJzeren Gordijn, op basis van Galaten 6 : 10.

- a. verspreiden van bijbels en alle andere middelen die voor de verklaring van de bijbel dienstig zijn.
- b. het periodiek verschaffen van informatie over de situatie van de kerk en de christenen in de Oostbloklanden.

WOORD OP WEG wordt gratis verstrekt en is als volgt te bestellen: stuur een lege envelop zonder postzegel maar met uw naam en adres naar:

ANTWOORDNMMER 32 VELP

of belt u even: 08309-2308 / 08308-259 (beh. tussen 13-15 uur)

**STICHTING
VERENIGDE
UITVAARTFONDSEN
IN NEDERLAND**

ONZE STICHTING MAAKT GEEN WINST

Ze is een Stichting, welke de gemeenschap wil dienen en het algemeen belang bij haar maatschappelijk streven als uitgangspunt neemt.

Een zestig jaar ervaring stelt haar in staat u een compleet pakket verzekeringen aan te bieden, met als sterkste troef haar lage premies, die gedurende de gehele looptijd onveranderd blijven.

Tevens verzorgt zij begrafenissen (ook voor niet verzekerden.)

Voor inlichtingen kunt u zich wenden tot haar kantoor Enschede, Haaksbergerstraat 231 hoek Getfertsingel, telefoon 053-31 95 35 - 32 36 93.

Kantooruren 8.30-12.30 - 13.30-17.00 uur.